

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/186/164/94

WYNIKI DZIAŁALNOŚCI RZĄDU ROK PO WYBORACH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

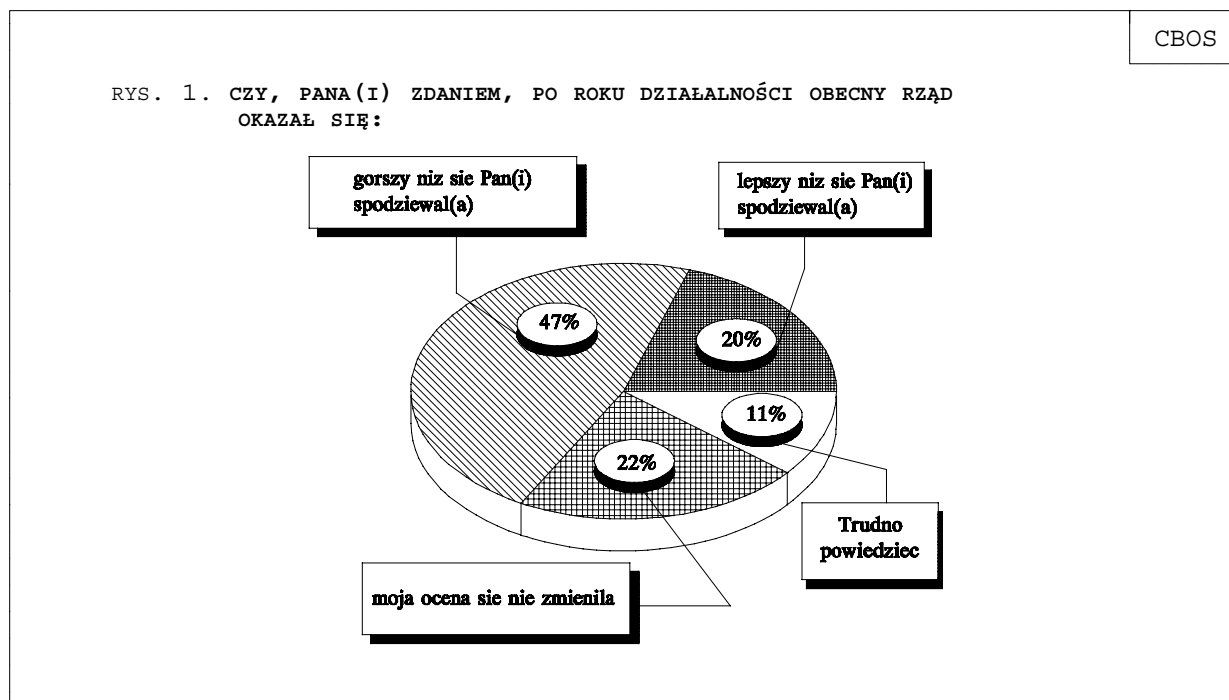
WARSZAWA, LISTOPAD '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W październiku minął rok od utworzenia rządu Waldemara Pawlaka, co jest okazją do podsumowania tego okresu jego działalności. Interesowało nas, czy - zdaniem społeczeństwa - rząd spełnił pokładane w nim nadzieje czy raczej rozczarował? Zagadnienia te były przedmiotem sondażu CBOS¹.

Zmiana stosunku do rządu

Powstawaniu każdego z kolejnych rządów po 1989 roku nieodmiennie towarzyszył wzrost społecznych nadziei na poprawę sytuacji w kraju i lepsze jutro jego obywateli. Gabinet koalicyjny SLD-PSL, po którym spodziewano się zwiększenia bezpieczeństwa socjalnego obywateli i minimalizacji społecznych kosztów reform, obdarzony został szczególnie dużym kredytem zaufania, wiązano z nim też spore nadzieje i oczekiwania. Zapewne tym w dużej mierze należy tłumaczyć znaczne rozczarowanie efektami jego pracy.

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia"(53), zrealizowano w dniach 6-10 października '94 roku na 1184-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Dla blisko połowy społeczeństwa obecny rząd po roku działalności okazał się gorszy niż oczekiwano, jednak niemało (jedna piąta) badanych uważa, że jest on lepszy.

Pozytywną zmianę opinii o rządzie częściej deklarują rolnicy oraz robotnicy niewykwalifikowani. Rozczarowanie natomiast - mniej więcej w równym stopniu - wyrażają wszystkie grupy społeczne. Nieco częściej niż pozostali zawiedzeni czują się robotnicy wykwalifikowani oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla.

Ocena osiągnięć rządu

Rok działalności rządu nie wypada w ocenie ankietowanych zbyt korzystnie. Niewiele osób dostrzega znaczącą poprawę sytuacji w poszczególnych dziedzinach życia, najczęściej konstatuje się brak zmian bądź regres.

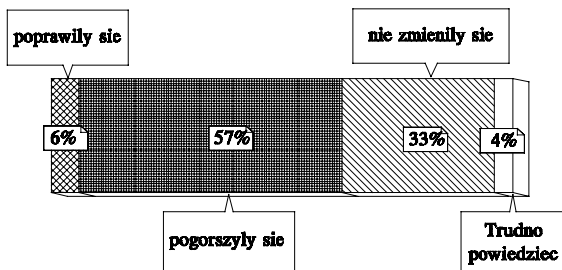
Jedną z najistotniejszych przesłanek², na podstawie której społeczeństwo ocenia pracę rządu oraz jej efekty, są warunki materialne, w jakich żyją ludzie. Ponad połowa ankietowanych sądzi, że w okresie sprawowania władzy przez rząd Waldemara Pawlaka warunki życia ludzi w Polsce uległy pogorszeniu, jedna trzecia zaś uważa, że się nie zmieniły. Natomiast tylko prawie co dwudziesty respondent dostrzega poprawę.

Ważnym kryterium oceny osiągnięć rządu jest opinia o sytuacji gospodarczej kraju. Obecnie jest ona mniej krytyczna niż opinia o warunkach i poziomie życia ludzi. W ogólnej ocenie gospodarki w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy dominuje poczucie stagnacji - prawie dwie piąte badanych sądzi, że nic się w tym zakresie nie zmieniło. Niewiele mniejsza grupa twierdzi, że kondycja gospodarki uległa pogorszeniu, a tylko co siódmy ankietowany jest zdania, że się poprawiła.

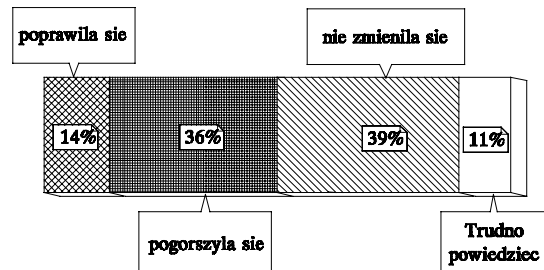
² Patrz wyniki analizy regresji w dalszej części komunikatu.

RYS. 2. JAK PAN(I) OCENIA, CZY W CIĄGU ROKU DZIAŁALNOŚCI OBECNEGO RZĄDU:

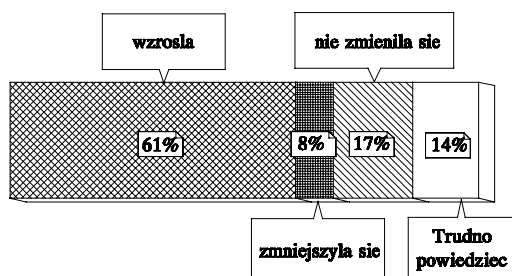
WARUNKI ŻYCIA LUDZI W POLSCE:

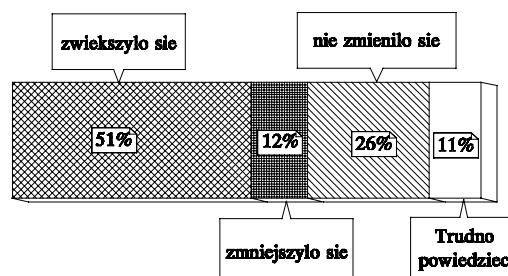
SYTUACJA GOSPODARCZA KRAJU:

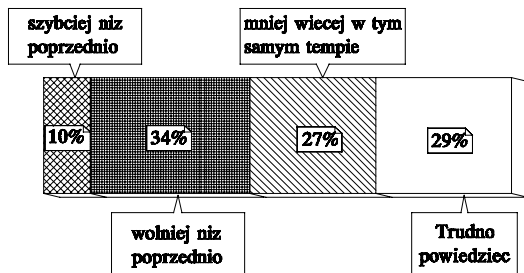
INFLACJA:

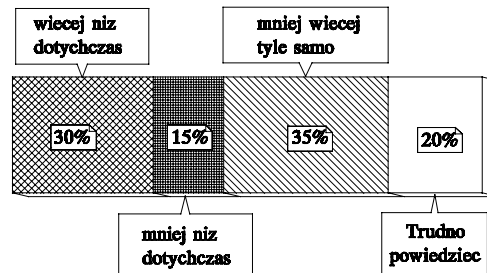
BEZROBOCIE:

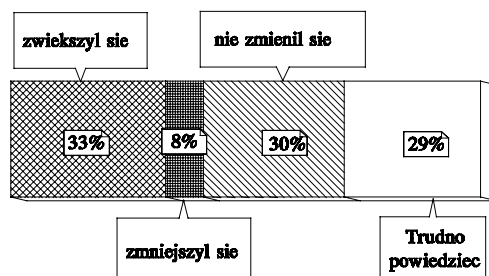
PRYWATYZACJA PAŃSTWOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW PRZEBIEGAŁA:

AFER GOSPODARCZYCH BYŁO:

WPLYW OSÓB ZWIĄZANYCH Z DAWNYM SYSTEMEM KOMUNISTYCZNYM NA RZĄDZENIE KRAJEM:

Niekorzystnie przedstawiają się oceny wskaźników makroekonomicznych, świadczących o kondycji gospodarki.

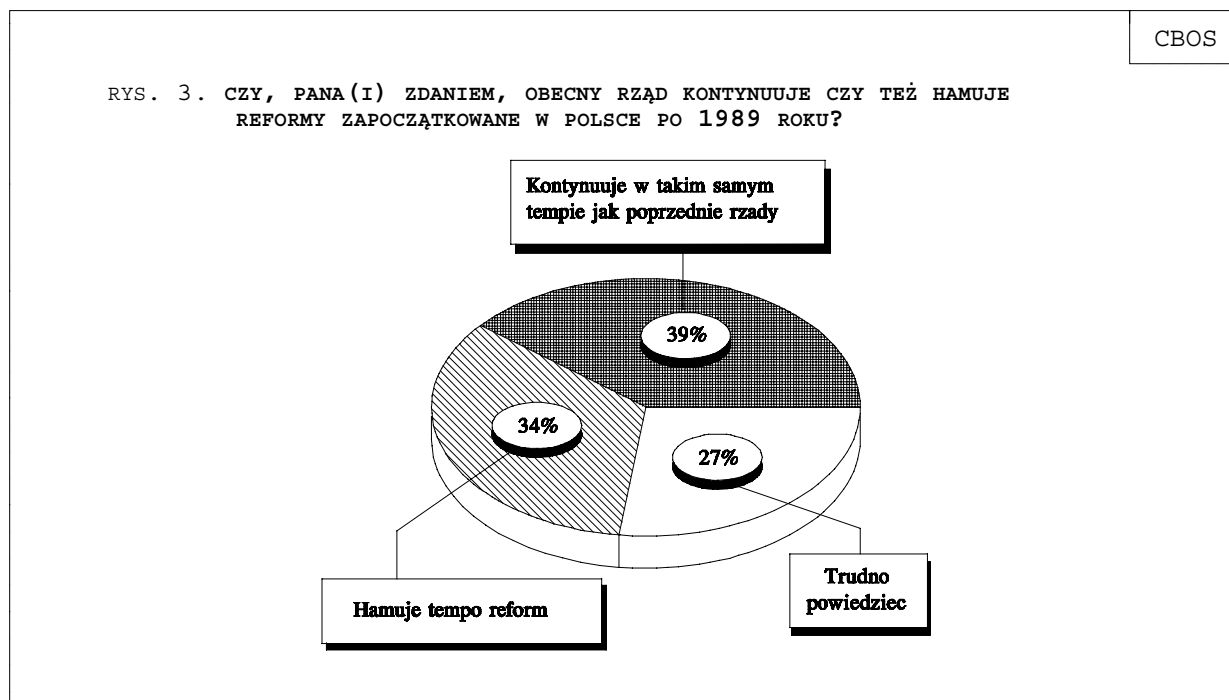
Blisko dwie trzecie badanych uważa, że w ciągu ostatniego roku wzrosła inflacja. Jak można sądzić, podstawą takiej diagnozy jest odczuwalny wzrost cen, przekładany dodatkowo na zwiększające się koszty utrzymania oraz ogólne poczucie obniżania się standardu życia. Oceny dokonań rządu są pod tym względem szczególnie krytyczne. Być może wpłynęły na to kolejne w tym roku - bezpośrednio poprzedzające badanie - podwyżki cen energii elektrycznej i ciepłej.

W przeświadczeniu zdecydowanej większości respondentów nie udało się rządowi ograniczyć bezrobocia. Ponad połowa ankietowanych uważa, że wzrosło ono w porównaniu z ubiegłym rokiem, natomiast ponad jedna czwarta - że utrzymało się na takim samym poziomie.

Zdaniem większości badanych, rząd nie odniósł też wyraźnych sukcesów w zwalczaniu afer gospodarczych - prawie dwie trzecie respondentów uważa, że jest ich tyle samo bądź więcej niż przed rokiem.

Obecny rząd był często oskarżany o hamowanie reform, powstrzymywanie procesu prywatyzacji. Opinię tę podziela ponad jedna trzecia ankietowanych, zdaniem których prywatyzacja państwowych przedsiębiorstw przebiega wolniej niż przed rokiem. Natomiast ponad jedna czwarta badanych sądzi, że polityka prywatyzacyjna rządu nie odbiega znacząco od tej, jaką prowadziły poprzednie gabinety, a co dziesiąty twierdzi nawet, że prywatyzacja przebiega szybciej niż za rządów "solidarnościowych".

Podobnie przedstawia się ogólna ocena tempa reform systemowych zapoczątkowanych w 1989 roku.

Ponad jedna trzecia badanych uważa, że rząd Waldemara Pawlaka powstrzymuje reformy, natomiast prawie dwie piąte - że kontynuuje je w tempie zbliżonym do szybkości ich wprowadzania przez poprzednie rządy. Można stąd wnosić, że dla stosunkowo dużej części społeczeństwa kilkakrotnie przekładane złożenie podpisu pod ostatnią transzą przedsiębiorstw przeznaczonych do prywatyzacji nie opóźniło ogólnego tempa reform. Może to również oznaczać, że ta część społeczeństwa, być może trochę obawiając się skutków, nie chce szybko przeprowadzanych reform, wolałaby, aby były powolniejsze.

Istotnym kryterium oceny obecnego gabinetu, przeciwstawianego poprzednim rządóm III Rzeczypospolitej, jest kwestia rodowodu ugrupowań rządzących i związany z tym wpływ ludzi dawnej nomenklatury PRL.

W opinii jednej trzeciej respondentów w okresie sprawowania władzy przez koalicję SLD-PSL zwiększył się wpływ starych kadr - ludzi rządzących przed rokiem 1989. Zbliżony odsetek badanych uważa jednak, że w stosunku do poprzednich rządów nie dokonała się jakaś zasadnicza zmiana - wpływy nomenklatury PRL pozostają na tym samym poziomie co za rządów "solidarnościowych".

Zawiedzione nadzieje? Oczekiwania i rezultaty

W pięcioletniej najnowszej historii polskiej demokracji społeczne rozczarowanie efektami pracy rządu - po krótszym lub dłuższym okresie sprawowania władzy - było udziałem chyba wszystkich gabinetów. Próbowaliśmy się dowiedzieć, z czego wynika obecne niezadowolenie, co sprawia, że tak znaczna część społeczeństwa jest zawiedziona?

Rok temu pytaliśmy ankietowanych, jak oceniają szanse poprawy sytuacji w różnych dziedzinach życia i jak szybko spodziewają się wymiernych efektów. Skonfrontujmy te oczekiwania z oceną dotychczasowych osiągnięć rządu.

Tabela 1

w procentach

Ostatnie wybory wzbudziły w wielu ludziach nadzieję na poprawę sytuacji. Czy, Pana(i) zdaniem, partiom, które będą rządzić uda się:	W ciągu najbliższego roku	W ciągu najbliższych czterech lat	W ogóle im się to nie uda	Trudno powiedzieć
- poprawić warunki bezpieczeństwa obywateli	23	43	19	15
- zwiększyć ład i porządek w kraju	23	44	18	15
- poprawić warunki życia emerytów	20	46	17	17
- poprawić sytuację rolnictwa	7	63	15	15
- spowodować wzrost produkcji przemysłowej	11	53	15	21
- ograniczyć bezrobocie	14	45	26	15
- ożywić budownictwo mieszkaniowe	8	47	23	22
- ograniczyć inflację, wzrost cen	11	41	28	20
- poprawić sytuację upadających przedsiębiorstw	7	43	27	23
- zwalczyć korupcję, wykorzystywanie stanowisk państwowych do robienia nielegalnych interesów	15	22	45	18
Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (40) zrealizowano w dniach 20-25 października '93 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N=1192).				

Tabela 2

w procentach

W jakim stopniu, Pana(i) zdaniem, rządowi w ciągu roku działalności udało się:	W dużym stopniu	W niewielkim stopniu	W ogóle się nie udało	Trudno powiedzieć
- poprawić warunki bezpieczeństwa obywateli	2	33	58	7
- zwiększyć ład i porządek w kraju	3	36	55	7
- poprawić warunki życia emerytów	2	36	55	7
- poprawić sytuację rolnictwa	2	41	43	14
- spowodować wzrost produkcji przemysłowej	4	44	29	23
- ograniczyć bezrobocie	1	29	63	7
- ożywić budownictwo mieszkaniowe	2	23	58	17
- ograniczyć inflację, wzrost cen	1	18	75	7
- poprawić sytuację upadających przedsiębiorstw	2	29	49	20
- zwalczyć korupcję, wykorzystywanie stanowisk państwowych do robienia nielegalnych interesów	2	20	63	15

Mimo że znaczna część społeczeństwa oczekiwała poprawy sytuacji w wielu dziedzinach życia, to w większości przypadków zdawano sobie sprawę, że na rezultaty działań rządu Waldemara Pawlaka przyjdzie poczekać do końca jego kadencji. Ten okres oczekiwania dotyczy takich m.in. dziedzin, jak: rolnictwo, poprawa sytuacji przedsiębiorstw czy budownictwo mieszkaniowe, w których zmiany z natury rzeczy są procesem długotrwałym, a efekty nie mogą przyjść natychmiast.

Po utworzeniu nowego rządu najszybszej poprawy spodziewano się w sferze ogólnie rozumianego bezpieczeństwa oraz praworządności: zapewnienia ładu i porządku w kraju, bezpieczeństwa obywateli oraz likwidacji korupcji i wykorzystywania stanowisk przez urzędników państwowych. Trzeba zaznaczyć, że wielu badanych powątpiewało, czy ta koalicja będzie mogła tego dokonać. Częściej też niż w innych sprawach po lewicowym rządzie spodziewano się szybkiej poprawy warunków życia emerytów.

Na podstawie wskazań respondentów dotyczących oceny osiągnięć rządu w ciągu roku możemy stwierdzić, że tylko znikomy odsetek badanych dostrzega dużą poprawę w każdej dziedzinie. Stosunkowo liczna grupa ankietowanych deklaruje jednak, że pewien, choć niewielki, postęp jest zauważalny. Generalnie negatywne oceny roku działalności rządu nie oznaczają, iż nie dostrzega się choćby minimalnej poprawy w niektórych dziedzinach. Wydaje się jednak, że zmiany te są zbyt małe, by ogólna ocena mogła być korzystna.

Produkcja przemysłowa i rolnictwo to dziedziny, w których najczęściej odnotowywano niezbyt dużą, ale zauważalną poprawę.

Dla prawie połowy badanych największą niespodzianką oraz faktem nie podlegającym dyskusji jest wzrost produkcji przemysłowej. Przed rokiem nie oczekiwano w tej sferze rychłej poprawy, a w żadnej innej stosunek tegorocznych ocen do ubiegłorocznych oczekiwań nie jest tak korzystny.

Najbardziej trafne okazały się prognozy dotyczące poprawy sytuacji w rolnictwie. Ponad dwie piąte ankietowanych dostrzega korzystne zmiany, ale równie liczna grupa nie widzi choćby najmniejszych symptomów poprawy. Najbardziej krytyczni są sami zainteresowani, czyli rolnicy - 56% spośród nich uważa, że rządowi nie udało się, nawet w niewielkim stopniu, poprawić sytuacji w rolnictwie. O takiej poprawie częściej niż inni są natomiast przekonani mieszkańcy miast, a w grupach społeczno-zawodowych - pracownicy fizyczno-umysłowi oraz robotnicy wykwalifikowani, których ponad połowa tak uważa.

Odczuwany przez społeczeństwo brak sukcesów rządu w dziedzinie zahamowania wzrostu cen oraz ograniczenia inflacji może być interpretowany jako największe rozczarowanie. Przed rokiem ponad połowa badanych sądziła, że rząd dokona tego w ciągu najbliższych czterech lat. Obecnie trzy czwarte ankietowanych ocenia, że w tej dziedzinie nie nastąpił żaden postęp, a niespełna dwie trzecie respondentów jest przeświadczonych, że w ciągu minionego roku inflacja wzrosła.

Rządowi nie udało się również ograniczyć poziomu bezrobocia, w takim stopniu jak tego oczekiwano. Większość badanych uważa, że rząd nie może się poszczycić osiągnięciami w tej dziedzinie, jednak prawie jedna trzecia skłonna jest przyznać, że ma pewne sukcesy.

Brak postępów w rozwiązywaniu problemów praworządności i bezpieczeństwa obywateli sprawia, że społeczeństwo czuje się zawiedzione i zniecierpliwione, zwłaszcza że w krótkim czasie oczekiwało poprawy. Ponad połowa ankietowanych (55%) dostrzega brak sukcesów rządu w zwalczaniu korupcji i przeciwdziałaniu wykorzystywaniu przez urzędników państwowych swoich stanowisk do robienia nielegalnych interesów. Prawie tak samo liczne grupy badanych uważają, że rządowi nie udało się zwiększyć ładu i porządku w kraju (55%) oraz przyczynić się do poprawy poczucia bezpieczeństwa obywateli (58%). Można przypuszczać, że mogła mieć na to wpływ głośna sprawa korupcji w policji i długotrwałe spory personalne wokół obsady stanowiska komendanta głównego.

Ponad połowa badanych nie dostrzega żadnych oznak poprawy sytuacji w budownictwie mieszkaniowym. Brak postępów najczęściej stwierdzają mieszkańcy wielkich miast, a więc osoby najbardziej zainteresowane tym problemem.

Nie wiadomo, czy rządowi uda się sprostać oczekiwaniom społecznym dotyczącym sytuacji emerytów. Rok temu prawie połowa sądziła, że poprawa w tej dziedzinie nastąpi w ciągu najbliższych czterech lat, a co piąty - że w ciągu najbliższego roku. Obecnie ponad połowa respondentów uważa, że rząd nie zrobił nic w tej sprawie. Nieco bardziej krytycznie niż ogół badanych oceniają swoją sytuację sami zainteresowani. Blisko dwie trzecie emerytów i rencistów twierdzi, że nie poprawiły się ich warunki życia.

Co decyduje o ocenie pracy rządu?

Na podstawie przeprowadzonej analizy regresji stwierdziliśmy, że spośród wymienionych wyżej czynników, najsilniej wpłynęły na pogorszenie opinii o rządzie i spowodowały rozczarowanie jego działalnością:

- ◆ przeświadczenie o pogarszaniu się warunków życiowych ludzi,
- ◆ negatywne oceny sytuacji gospodarczej kraju,
- ◆ brak skutecznych działań powstrzymujących korupcję i wykorzystywanie stanowisk państwowych do robienia prywatnych interesów,

- ◆ przekonanie o wzroście znaczenia i wpływów na rządzenie krajem ludzi związanych z poprzednim systemem.

O ile znaczenie pierwszych dwóch kryteriów oceny jest dość oczywiste, o tyle może dziwić przywiązywanie dużej wagi do takich zagadnień, jak walka z korupcją i nadużywaniem stanowisk oraz ocena wpływów ludzi sprawujących niegdyś władzę w PRL na rządzenie. Warto podkreślić, że dla oceny pracy rządu okazały się one istotniejsze niż pozostałe wskaźniki opisujące stan gospodarki. Może to oznaczać, że problem korupcji, zagadnienie praworządności oraz sprawa politycznego rodowodu elit rządzących ciągle silnie oddziałują na świadomość polityczną Polaków i wpływają na sposób postrzegania władzy.

★

★ ★

W odczuciu blisko połowy społeczeństwa rząd Waldemara Pawlaka nie spełnił pokładanych w nim nadziei - okazał się gorszy niż się spodziewano. Znalazło to odzwierciedlenie w niekorzystnych ocenach dotychczasowej jego działalności.

Najbardziej krytycznie oceniane są postępy w zwalczaniu inflacji. Większość respondentów jest przekonana, że w okresie rządów koalicji SLD-PSL wzrosło bezrobocie, nie zwalczono korupcji, nie poprawiono bezpieczeństwa obywateli, ładu i porządku w kraju. Nie zmieniły się też na lepsze warunki życia emerytów.

Największym osiągnięciem tego rządu jest - w opinii prawie połowy badanych - wzrost produkcji przemysłowej. Lepsze niż w innych dziedzinach są również oceny jego dokonań na rzecz poprawy sytuacji w rolnictwie, częściej wyrażane jednak przez mieszkańców miast niż wsi.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy po roku działalności obecny rząd okazał się Pana(i) zdaniem:
1 - lepszy niż się Pan(i) spodziewał(a); 2 - gorszy niż się Pan(i)
spodziewał(a); 3 - moja ocena nie zmieniła się (%)

	1	2	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	47	22	11	1183
Płeć					
Mężczyźni	23	47	24	6	563
Kobiety	18	47	20	15	620
Wiek					
do 24 lat	22	46	21	10	155
25-34	17	52	25	6	217
35-44	21	48	22	10	251
45-54	21	49	24	6	170
55-64	20	46	26	7	186
65 lat i więcej	22	41	14	23	201
Miejsce zamieszkania					
Wieś	26	42	19	13	453
Miasto do 20 tys.	14	49	26	11	146
od 21 do 100 tys.	15	48	22	15	208
101-500 tys.	18	51	27	4	215
501 tys. i więcej mieszk.	20	52	22	6	161
Region					
Północny	25	48	24	3	111
Zachodni	21	53	19	7	131
Środkowo-zachodni	26	43	19	13	180
Środkowy	21	49	21	8	215
Wschodni	16	45	18	21	158
Południowo-wschodni	21	45	25	9	192
Południowo-zachodni	14	47	28	10	196
Wykształcenie					
Podstawowe	23	40	19	18	415
Zasadnicze zawodowe	22	46	24	7	314
Średnie	16	55	23	6	373
Wyższe	24	48	26	2	81
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	11	52	28	8	63
Prac.umysł.niż.szczebla	19	55	19	7	112
Pracownicy fiz.- umysł.	17	46	27	10	69
Robotnicy wykwalifikowani	17	54	24	5	124
Robotnicy niewykwalifik.	29	52	16	3	58
Rolnicy	29	40	21	10	84
Prywatni przedsiębiorcy	21	45	29	5	60
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	21	42	21	15	379
Uczniowie i studenci	12	48	24	15	53
Bezrobotni	19	51	19	12	104
Gospodynie domowe i inni	24	44	22	10	76
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys.zł	20	53	14	13	102
750 tys. - 1249 tys.	24	43	18	15	213
1250 tys. - 1749 tys.	19	48	22	12	201
1750 tys. - 2249 tys.	23	39	28	10	221
2250 tys. i powyżej	18	51	24	7	424
Ocena własnych war. mater.					
Złe	18	52	18	12	456
Średnie	22	43	25	10	562
Dobre	20	49	23	8	165
Zainteresowanie polityką					
Duże	27	49	19	5	131
Średnie	24	48	23	5	505
Małe lub żadne	15	46	22	17	547
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	21	38	19	22	80
Raz w tygodniu	21	46	22	10	690
Kilka razy w roku	18	49	24	10	305
W ogóle nie uczestniczy	22	51	19	8	109
Poglądy polityczne					
Lewica	25	51	17	7	255
Centrum	23	45	25	7	363
Prawica	18	55	22	5	235
Trudno powiedzieć	15	40	23	21	330

Tabela 2. Jak Pan(i) ocenia, czy w ciągu roku działalności obecnego rządu warunki życia ludzi w Polsce:

(%)

	poprawiły się	pogorszyły się	nie zmieniły się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	57	34	4	1184
Płeć					
Mężczyźni	7	55	36	2	564
Kobiety	4	59	32	5	620
Wiek					
do 24 lat	7	47	43	4	155
25-34	4	56	36	4	217
35-44	4	62	31	3	252
45-54	5	63	30	3	170
55-64	7	59	30	4	186
65 lat i więcej	8	51	34	7	201
Miejsce zamieszkania					
Wieś	6	50	39	5	454
Miasto do 20 tys.	5	61	31	3	146
od 21 do 100 tys.	5	60	31	4	208
101-500 tys.	3	64	31	3	215
501 tys. i więcej mieszk.	9	59	28	4	161
Region					
Północny	8	57	33	3	112
Zachodni	4	52	40	4	131
Środkowozachodni	6	52	40	3	180
Środkowy	6	60	28	7	215
Wschodni	5	52	36	7	158
Południowo-wschodni	9	60	30	1	192
Południowo-zachodni	3	62	33	3	196
Wykształcenie					
Podstawowe	7	52	36	5	415
Zasadnicze zawodowe	6	59	32	3	315
Średnie	4	60	32	3	373
Wyższe	5	58	35	2	81
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	3	62	34	2	63
Prac.umysł.niż.szczebła	7	64	25	4	112
Pracownicy fiz.- umysł.	6	58	36	0	69
Robotnicy wykwalifikowani	7	57	33	2	124
Robotnicy niewykwalifik.	4	47	44	5	58
Rolnicy	6	45	40	9	84
Prywatni przedsiębiorcy	6	60	33	1	61
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	6	57	31	5	379
Uczniowie i studenci	10	43	44	3	53
Bezrobotni	2	61	35	2	104
Gospodynie domowe i inni	1	60	34	5	76
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys.zł	4	54	39	3	102
750 tys. - 1249 tys.	4	57	37	1	213
1250 tys. - 1749 tys.	3	59	31	7	201
1750 tys. - 2249 tys.	6	55	34	5	222
2250 tys. i powyżej	7	57	33	3	424
Ocena własnych war. mater.					
Złe	3	64	29	4	456
Średnie	4	55	36	4	563
Dobre	16	42	37	6	165
Zainteresowanie polityką					
Duże	10	56	33	1	131
Średnie	5	58	34	2	505
Małe lub żadne	5	55	33	7	548
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	10	55	28	7	81
Raz w tygodniu	4	59	34	3	690
Kilka razy w roku	8	51	37	3	305
W ogóle nie uczestniczy	4	62	27	6	109
Poglądy polityczne					
Lewica	9	55	35	1	255
Centrum	5	55	37	2	363
Prawica	7	63	29	2	235
Trudno powiedzieć	3	56	32	9	330

Tabela 3. W jakim stopniu, Pana(i) zdaniem, rządowi w ciągu roku działalności udało się poprawić sytuację w rolnictwie:

(%)

	w dużym stopniu	w niewielkim stopniu	w ogóle się nie udało	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	41	43	14	1184
Płeć					
Mężczyźni	4	45	42	9	564
Kobiety	1	38	44	17	620
Wiek					
do 24 lat	5	42	33	19	155
25-34	1	38	46	15	217
35-44	2	46	42	10	252
45-54	2	41	52	5	170
55-64	3	41	41	16	186
65 lat i więcej	2	37	44	18	201
Miejsce zamieszkania					
Wieś	1	39	53	6	454
Miasto do 20 tys.	3	32	52	13	146
od 21 do 100 tys.	4	38	33	24	208
101-500 tys.	2	54	26	19	215
501 tys. i więcej mieszk.	4	40	42	15	161
Region					
Północny	5	43	40	12	112
Zachodni	0	55	34	12	131
Środkowo-zachodni	3	44	44	8	180
Środkowy	2	38	42	17	215
Wschodni	1	32	52	16	158
Południowo-wschodni	4	35	49	12	192
Południowo-zachodni	3	44	37	16	196
Wykształcenie					
Podstawowe	4	32	51	13	415
Zasadnicze zawodowe	2	49	41	8	315
Średnie	2	44	36	18	373
Wyższe	2	41	42	14	81
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	3	36	46	14	63
Prac.umysł.niż.szczebla	5	42	36	18	112
Pracownicy fiz.- umysł.	0	53	34	13	69
Robotnicy wykwalifikowani	6	43	43	7	124
Robotnicy niewykwalifik.	1	46	45	8	58
Rolnicy	1	42	56	1	84
Prywatni przedsiębiorcy	0	34	49	18	61
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	2	37	44	17	379
Uczniowie i studenci	5	31	42	21	53
Bezrobotni	1	44	39	15	104
Gospodynie domowe i inni	0	53	40	7	76
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys.zł	1	41	53	5	102
750 tys. - 1249 tys.	2	35	51	12	213
1250 tys. - 1749 tys.	3	36	48	12	201
1750 tys. - 2249 tys.	2	38	41	18	222
2250 tys. i powyżej	3	48	34	15	424
Ocena własnych war. mater.					
Złe	1	36	50	12	456
Średnie	2	45	39	14	563
Dobre	6	41	38	15	165
Zainteresowanie polityką					
Duże	5	43	43	10	131
Średnie	2	47	40	11	505
Małe lub żadne	2	35	46	17	548
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	7	35	39	19	81
Raz w tygodniu	2	41	44	13	690
Kilka razy w roku	1	42	44	12	305
W ogóle nie uczestniczy	7	42	37	14	109
Poglądy polityczne					
Lewica	3	48	36	13	255
Centrum	2	41	48	8	363
Prawica	4	40	43	14	235
Trudno powiedzieć	2	36	43	19	330

Tabela 4. W jakim stopniu, Pana(i) zdaniem, rządowi w ciągu roku działalności udało się poprawić warunki życia emerytów:

(%)

	w dużym stopniu	w niewielkim stopniu	w ogóle się nie udało	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	36	55	7	1184
Płeć					
Mężczyźni	2	38	52	7	564
Kobiety	3	33	57	8	620
Wiek					
do 24 lat	2	41	45	12	155
25-34	2	35	57	6	217
35-44	4	36	48	12	252
45-54	4	34	55	7	170
55-64	1	34	62	3	186
65 lat i więcej	2	34	59	5	201
Miejsce zamieszkania					
Wieś	3	42	48	7	454
Miasto do 20 tys.	3	36	54	7	146
od 21 do 100 tys.	2	27	58	13	208
101-500 tys.	1	39	53	6	215
501 tys. i więcej mieszk.	2	25	70	3	161
Region					
Północny	1	44	49	6	112
Zachodni	1	47	49	2	131
Środkowo-zachodni	1	38	56	5	180
Środkowy	4	28	60	8	215
Wschodni	3	29	55	13	158
Południowo-wschodni	4	33	55	8	192
Południowo-zachodni	2	37	53	9	196
Wykształcenie					
Podstawowe	1	35	55	9	415
Zasadnicze zawodowe	4	42	46	8	315
Średnie	3	33	59	6	373
Wyższe	0	26	70	4	81
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	0	24	72	4	63
Prac.umysł.niż.szczebla	0	32	59	9	112
Pracownicy fiz.- umysł.	8	28	57	7	69
Robotnicy wykwalifikowani	3	40	49	8	124
Robotnicy niewykwalifik.	5	48	33	14	58
Rolnicy	3	55	33	8	84
Prywatni przedsiębiorcy	0	40	52	9	61
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	1	30	64	4	379
Uczniowie i studenci	2	35	46	17	53
Bezrobotni	4	46	40	10	104
Gospodynie domowe i inni	5	28	61	6	76
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys.zł	4	47	41	7	102
750 tys. - 1249 tys.	2	35	52	11	213
1250 tys. - 1749 tys.	2	37	53	7	201
1750 tys. - 2249 tys.	1	34	59	7	222
2250 tys. i powyżej	3	34	57	6	424
Ocena własnych war. mater.					
Złe	1	32	61	5	456
Średnie	3	38	51	9	563
Dobre	3	39	50	9	165
Zainteresowanie polityką					
Duże	4	33	56	8	131
Średnie	2	38	55	5	505
Małe lub żadne	2	34	54	10	548
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	3	26	57	14	81
Raz w tygodniu	2	38	53	6	690
Kilka razy w roku	3	33	55	8	305
W ogóle nie uczestniczy	0	33	60	7	109
Poglądy polityczne					
Lewica	3	43	49	5	255
Centrum	1	33	60	6	363
Prawica	4	31	58	6	235
Trudno powiedzieć	2	35	50	12	330